

ANAYASA MAHKEMESİ KARARI

Esas Sayısı : 2010/50
Karar Sayısı : 2010/75
Karar Günü : 3.6.2010
R.G. Tarih-Sayı : Tebliğ edildi.

İTİRAZ YOLUNA BAŞVURAN: Bakırköy 28. Asliye Ceza Mahkemesi

İTİRAZIN KONUSU: 18.1.1972 günlü, 1512 sayılı Noterlik Kanunu'nun 55. maddesinin Anayasa'nın 2., 36., 138. ve 141. maddelerine aykırılığı savıyla iptali istemidir.

I- OLAY

Karşılıksız çek keşide etme suçu nedeniyle açılan kamu davasında, itiraz konusu kuralın Anayasa'ya aykırı olduğu kanısına varan Mahkeme iptali için başvurmuştur.

II- İTİRAZ KONUSU YASA KURALI

18.1.1972 günlü, 1512 sayılı Noterlik Kanunu'nun itiraz konusu 55. maddesi şöyledir:

'Noterlik evrak ve defterleri mahkeme, sorgu hakimliği ve Cumhuriyet savcılıklarınca veya resmi daireler tarafından, konusu da belirtilmek suretiyle, noterlikte soruşturmaya yetkili kılınan kimselerce incelenebilir.

Noterlik evrak ve defterlerinin daire dışına çıkarılabilmesi, mahkemenin veya sorgu hakiminin kararıyla mümkündür.

Mahkeme veya sorgu hakimi evrakın dava sonuna kadar dosyada kalmasına karar verirse, bu takdirde evrakın bir örneği çıkartılıp aslına uygunluğu onaylanarak, aslının yerinde saklanmak üzere notere verilir.

Noterin bulunduğu yerde inceleme imkanı bulunmaması sebebiyle evrakın başka bir yere gönderilmesi gerekiyorsa, noterin bulunduğu yer hukuk hakimliğinin onaylıyacağı örnek, aynı şekilde saklanır.

Soruşturma yetkisi bulunan kişilerle Cumhuriyet savcılarının istiyebilecekleri örnekler noterlik ücretine tabi değildir. Diğer resmi mercilere verilecek örneklerden yalnız yazı ücreti alınır.'

III- İLK İNCELEME

Anayasa Mahkemesi İçtüzüğü'nün 8. maddesi gereğince yapılan ilk inceleme toplantısında, başvuru kararı ve ekleri, ilk inceleme raporu, itiraz konusu yasa kuralı ve bunun gerekçesi ile diğer yasama belgeleri okunup incelendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

Anayasa'nın 152. maddesi ve buna paralel olarak düzenlenen 2949 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun'un 28. maddesine göre, mahkemeler bakmakta oldukları davalarda uygulayacakları kanun ya da kanun hükmünde kararname kurallarını Anayasa'ya aykırı görürler veya taraflardan birinin ileri sürdüğü aykırılık savının ciddi olduğu kanısına varırlarsa o hükmün iptali için Anayasa Mahkemesi'ne başvurmaya yetkilidirler. Ancak, bu kurallar uyarınca bir mahkemenin Anayasa Mahkemesi'ne başvurabilmesi için elinde yöntemince açılmış ve görevine giren bir dava bulunması gerekmektedir.

İtiraz yoluna başvuran Mahkeme'de karşılıksız çek keşide etme suçu nedeniyle kamu davası açılmıştır. 1512 sayılı Noterlik Kanunu'nun evrak ve defterlerin gizliliğini düzenleyen 55. maddesi yargılama sürecinde davanın esastan çözüme kavuşturulabilmesi için uygulanmıştır.

Mahkeme, 15.4.2010 tarihinde, karşılıksız çek keşide etmek suçunun işlenmediği sonucuna vararak sanığın beraatına ve itiraz konusu kuralın iptali için Anayasa Mahkemesi'ne başvurulmasına karar vermiştir. Bu aşamada Mahkeme'nin, dava üzerindeki yargısal tasarruf hakkı anılan tarih itibarıyla sona ermiş olduğundan Anayasa Mahkemesi'ne başvurma yetkisi bulunmamaktadır. Diğer bir anlatımla 15.4.2010 tarihinde sanığın beraatına karar verilerek dava esastan sonuçlandırılmış, Mahkeme'nin dava ile ilişkisi kesilmiştir. İtiraz başvurusu için ortada somut bir olay, bakılmakta olan bir dava kalmamıştır. Anayasa'ya aykırılık kararının aynı tarihli duruşma tutanağının öncesinde yazılmış ve Anayasa Mahkemesi'nde ilk incelemenin yapıldığı tarihte esasa ilişkin beraat kararının henüz kesinleşmemiş olması mevcut hukuki durumu değiştirmemektedir.

Açıklanan nedenle, başvuran Mahkeme'nin elinde Anayasa'nın 152. ve 2949 sayılı Yasa'nın 28. maddesi anlamında bakmakta olduğu bir dava bulunmadığından, itiraz başvurusunun başvuran Mahkemenin yetkisizliği nedeniyle reddi gerekir.

Osman Alifeyyaz PAKSÜT, Mehmet ERTEN, Şevket APALAK ile Serruh KALELİ bu görüşe katılmamışlardır.

IV- SONUÇ

18.1.1972 günlü, 1512 sayılı Noterlik Kanunu'nun 55. maddesine ilişkin itiraz başvurusunun, Mahkeme'nin yetkisizliği nedeniyle REDDİNE, Osman Alifeyyaz PAKSÜT, Mehmet ERTEN, Şevket APALAK ile Serruh KALELİ'nin karşıoyları ve OYÇOKLUĞUYLA, 3.6.2010 gününde karar verildi.

Başkan	Başkanvekili	Üye
Haşim KILIÇ Üye	Osman Alifeyyaz PAKSÜT Üye	Fulya KANTARCIOĞLU Üye
Ahmet AKYALÇIN Üye	Mehmet ERTEN Üye	Serdar ÖZGÜLDÜR Üye
Şevket APALAK Üye	Serruh KALELİ	Zehra Ayla PERKTAŞ Üye

KARŞI OY

Anayasa'nın 152. ve 2949 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun'un 28. maddesine göre, bir davaya bakmakta olan mahkeme, o dava sebebiyle uygulanacak bir kanunun veya kanun hükmünde kararnamenin hükümlerini Anayasa'ya aykırı görürse veya taraflardan birinin ileri sürdüğü aykırılık savının ciddi olduğu kanısına varırsa bu hükmün iptali için Anayasa Mahkemesi'ne başvurmaya yetkilidir. Ancak bu kurallar uyarınca bir mahkemenin kimi yasa hükümlerinin Anayasa'ya uygunluk denetimi için Anayasa Mahkemesi'ne itiraz yoluyla başvurabilmesi yetkisi her şeyden önce elinde 'bakmakta olduğu bir davanın bulunması'na ve itiraz konusu kuralın uygulanacak kural niteliğinde olmasına bağlıdır.

Başvuruda bulunan Mahkeme'nin, itiraz konusu kuralı uygulayarak daha önce getirttiği imza sirkülerini 15.10. 2010 günlü 3. numaralı celsede ilgili noterliğe iadesine karar verdiği, bu karardan hemen sonrada uyguladığı kuralın anayasa aykırı olduğu düşüncesiyle Anayasa Mahkemesi'ne başvurulmasına karar vererek bunu açıkladığı ve duruşmaya devam ettiği, böylece başvuru kararını verdiği esnada henüz sonuçlanmamış ve bakılmakta olan bir davanın bulunduğu, ancak Anayasa Mahkemesi'nin bu konuda vereceği kararı beklemeden aynı gün davayı sonuçlandırdığı anlaşılmaktadır.

Ceza Muhakemesinde delil tespitine ilişkin kuralların yargılama sonuçlanıncaya kadar birden fazla uygulanabileceği gözetildiğinde, bu nitelikte olan ve aykırılığı ileri sürülen kuralın bir kere uygulanmış olması henüz sonuçlanmamış olan aynı davada bir daha uygulanmayacağı söylenemez. İtiraz başvurusunda bulunan Mahkeme davayı sonuçlandırmadan, davadan henüz elini çekmeden aykırılık başvurusunda bulunması nedeniyle başvuru sırasında elinde bakılmakta olan bir dava ve uygulanacak bir kuralın bulunduğu kabulü gerekir. Aykırılık başvurusunda bulunan Mahkeme'nin Anayasa Mahkemesi'nin bu konuda vereceği kararı beklemeden davayı sonuçlandırması da belirtilen bu sonucu değiştirmemektedir. Nitekim, Anayasa Mahkemesi'nin 20.5.2010 günlü E.2010/46 sayılı dosyasında, benzer bir başvuru kabul edilerek işin esasının incelenmesine karar verilmiştir.

Öte yandan, sanık ve katılan vekilinin yokluğunda verilen ve başvuru sırasında henüz kesinleşmemiş olan bir karara karşı yapılacak temyiz başvurusu ile verilecek bozma kararı üzerine, bozmaya uyularak dava tekrar görülebilecek ve böylece itiraz konusu kuralın tekrar uygulanması da gündeme gelebilecektir.

Açıklanan nedenlerle başvurunun esasının incelenmesi gerekir.

Bu düşünceyle çoğunluğun yetkisizlik nedeniyle başvurunun reddine ilişkin kararına katılmadık.

Üye

Mehmet ERTEN

Üye

Şevket APALAK

KARŞIOY YAZISI

Karşılıksız çek keşide etmek suçundan önüne gelen davaya bakmakta olan mahkeme yargılama sürecinde sanığa ait imza sirkülerinin aslının noterden celbi için yazı ücreti ödemek durumunda bırakan ve elde etmek için bir başka mahkemeye talimat yazma ve böylece yargılama sürecini uzattıran 1512 sayılı Noterlik Kanunu'nun 55. maddesinin Anayasa'ya aykırı olduğu düşüncesi ile 15.4.2010 tarihli duruşmada Mahkememize müracaata karar vermiş ve aynı gün aynı oturumda dosya karar aşamasına geldiği için sanık lehine kararla davayı da hükme bağlamıştır.

Mahkememiz çoğunluk görüşü itiraz yoluna başvuran mahkemenin dava hakkında karar vermekle elinde bakmakta bulunan bir dava kalmadığı ve iptali istenen kuralı uygulayamayacağı kanaati ile mahkemenin yetkisiz olduğunu söylemektedir.

Her ne kadar Anayasa'nın 152. maddesi davaya bakmakta olan mahkemenin uygulanacak bir yasa kuralının Anayasa'ya aykırı olduğunu ileri sürmesi halinde Anayasa Mahkemesi'nin vereceği karara kadar davayı geri bırakacağını söylemekte ise de Anayasa'nın 152. maddesinin üçüncü fıkrası kuralı Anayasa Mahkemesi'nin denetim sürecinde iken yerel mahkemenin yürürlükteki kurala göre de davayı sonuçlandırabileceğine olanak vermektedir.

İtiraz yoluna başvuran Mahkeme'nin Anayasa'ya açıkça aykırı gördüğü kuralı mahkemeye getirmiş olmasına rağmen Anayasa Mahkemesi'nin kararını beklemeden kuralı uygulayıp karar vermiş olması, kuralın Anayasa'ya aykırılığının denetim hakkını ortadan kaldıran zorunlu bir hal değildir. Asli görevi Anayasaya aykırı yasa kurallarının hukuk düzeninden ayıklamakla görevli Anayasa Mahkemesi, önüne bu amaçla gelmiş davayı öncelikle bu açıdan değerlendirecek tabi ki yetki yönünden denetimine de yapacaktır. İtiraz yolu ile gelen başvuruların hepsinin bir diğerinin aynı niteliğinde olduğu düşünülemez. Örneğin somut olayımızda olduğu gibi, Mahkeme davada yargılama sürecini başlatabilmek için bile sanığın imza denetimi için noterden tasdikli örneğini getirtmek ve bu nedenle Noterlik Kanunu'nun 55. maddesini uygulamak zorundadır ki yargılama yapılabilsin Anayasa'nın 141. maddesi gibi davanın mümkün olan süratle sonuçlandırılması ana görevi var iken bu davada kural uygulanmalı ki davanın 55. maddesi nedeniyle olaydaki gibi gereksiz bir biçimde uymadığı ve aykırılığın geliştiği anlaşılmalı ve hakim aykırılığı ciddi bulması anlayışına hizmet etsin.

Kural uygulanmadan örneğin yargılamayı geciktirip geciktirmediği bilinemeyecektir.

Esas Sayısı : 2010/50
Karar Sayısı : 2010/75

Uygulanacak kural ilkesi somut olayda olduğu gibi uygulanmadan anlaşılmadıkça hakimın varsayımı ile değerdendirilip Mahkememiz önüne getirilmesinde Anayasa'nın 141. maddesine aykırılık ileri sürölmesi olanaksızdır. Uygulanacak kuralın, uygulanmış kuralı da içermeyeceğine ilişkin hiçbir sınırlama yoktur.

Mahkemenin hüküm kurarak davadan elçekmiş sayılmasını ve böylece kuralın uygulanacak kural anlayışından çıktığı yukarıda açıklanan nedenle kabul edilemez.

Anayasa Mahkemesi'nin, Anayasa'nın 152. maddesinde de belirtilen 5 aylık süre içinde karar vermemesi dava'da uygulanan kuralın Anayasa'ya aykırı bir halinin tespiti ve hukuk düzeninden kaldırılmasında somut olayla kamusal yarar varlığı ve bireysel bazda sanık lehine özel hukuk alanında bir hak ve yarar getirmediğı de düşünöldüğünde tercihen uygulanmış kuralın denetlenmesinden yana kullanılması gerekirken mahkemeyi yetkisiz gören anlayışa katılınmamıştır.

Üye

Serruh KALELİ